

Рожелюк Т. Б.

група АМ–43 (Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Левчик Н. С.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ

В житті кожної людини письмо відіграє дуже важливу роль. Письмо – видатне надбання людства, величезний здобуток кожного народу, кожної людини, що оволодіває писемністю.

В програмах середніх загальноосвітніх закладів з іноземних мов письмо є основним видом мовленнєвої діяльності разом із аудіюванням, говорінням і читанням. Відповідно до програмних вимог випускники с загальноосвітньої школи повинні володіти іншомовною комунікативною компетентністю в усній і писемній формах, відповідно до програмно-тематичних норм. Учні повинні вміти правильно оформляти письмові висловлювання офіційно-ділового, наукового, публіцистичного і побутово-розмовного стилю.

Навчання письма сприяє формуванню умінь говоріння і читання. Основне завдання – навчити правопису, а особливо – навчити умінню письмово викладати свої думки. Механізм письма складається із 2-х фаз:

I фаза – оволодіння графікою та орфографією;

II фаза – оволодіння мовленнєвим умінням .

Проблемою навчання писемного мовлення методисти почали займатися давно і вже знайшли певні шляхи розв'язання цієї проблеми. Обрана проблема є актуальною, тому що зараз часто можна спостерігати недостатній рівень розвитку писемного мовлення школярів. Причиною цього є те, що не закладається міцна основа графічних та орфографічних навичок, не формуються навички техніки письма. Однією з причин цього може бути і недостатня кількість вправ для кожного з етапів навчання писемного мовлення у підручниках, навчальних посібниках, які використовуються в школах, тобто їхня недосконалість. Вирішення цієї проблеми безпосередньо пов'язане з одним із основних завдань інклюзивної освіти – формування творчої особистості. Під творчим (креативним) писемним мовленням ми розуміємо комплекс навичок та умінь коректного в орфографічному, структурному та змістовому планах написання оригінальних письмових робіт. Творче писемне мовлення передбачає наявність різних моделей творів, які характеризуються певними особливостями побудови. Саме тому необхідне подальше дослідження особливостей навчання писемного мовлення школярів.

Одним із типових недоліків писемної компетенції школярів, що вивчають англійську мову, є невміння використовувати звукові засоби мови для передачі комунікативного змісту висловлювання. Це пояснюється недостатнім урахуванням функціонально-сислової ролі звукових засобів для оволодіння усним мовленням та читанням уголос у навчальному процесі.

Дослідники вказують на те, що письмове оформлення думок має значні навчальні переваги. Це процес дає можливість зосередити більше уваги на окремих етапах його здійснення, а це, у свою чергу, створює умови для вживання таких мовних форм, які ще недостатньо автоматизовані і тому в усній комунікації ще не можуть вживатися.

Два етапи формування писемного мовлення (кодування чи декодування і кодування у графіці) та наявність усного випередження підкреслюють зв'язок письма з усною мовою та читанням. Як і усне мовлення, мовлення писемне відносять до репродуктивної діяльності.

Як вказують дослідники, у навчанні лексики, граматики письмова фіксація матеріалу дає змогу:

1) створювати додаткові асоціації, що допомагають запам'ятовувати лексичні одиниці, речення, структурні зразки;

2) організовувати письмові вправи (класні та домашні), які сприяють розвиткові навичок користування лексичними та граматичними явищами;

- 3) повторювати матеріал, який зафіксований у зошитах учнів;
- 4) організувати усні вправи, спираючись на зафіксовані в зошитах або на дошці структурні зразки, лексичні елементи.

Письмо взагалі має позитивний вплив на процес шкільного навчання. У процесі навчання учні записують значну частину навчального матеріалу і користуються цими записами при заучуванні, повторенні, закріпленні; вони привчаються до різних видів письмових вправ, що є необхідним елементом розвитку умінь і навичок. У процесі письма відбувається опора на всі види відчуттів, активізуються всі аналізатори: акустичний, мовленнєворуховий, зоровий, руکورуховий. Із психології відомо, що запам'ятовування буде швидшим і міцнішим, якщо в його процесі братиме участь якомога більша кількість видів пам'яті, більше число аналізаторів.

Думка про використання однієї форми мовлення для розвитку іншої не є новою в методичній літературі. Недооцінка ж ролі письма, писемного мовлення у навчанні іноземних мов негативно впливає на весь навчальний процес. Відомо, що у 90 % людей зоровий канал сприйняття інформації в декілька разів сильніший в порівнянні зі слуховим. Письмо здатне відігравати значну роль у навчанні усного мовлення, читання, лексики, граматики. Крім цього, важливою функцією письма у навчанні англійської мови є те, що на всіх етапах воно здатне служити ефективним засобом контролю. Письмові контрольні роботи застосовуються з метою перевірки знань мовного матеріалу, практичних умінь аудіювання, усного висловлювання, читання. Поточні контрольні роботи проводяться після засвоєння певної порції мовного матеріалу або усної теми – не рідше одного разу протягом двох тижнів. Вони включають одне-два завдання і тривають від 5 до 15 хвилин. Підсумкові письмові контрольні роботи проводяться один раз на чверть відповідно до загальношкільного графіка. Такі роботи передбачають перевірку володіння різними видами мовленнєвої діяльності і можуть тривати 30-45 хвилин. Як зазначають вчителі-практики, письмові роботи слід завжди ретельно готувати. Непідготовлена контрольна робота підриває віру учня у свої сили, викликає почуття страху, невпевненості, що негативно позначається на успішності учня і класу в цілому, спричиняє велику кількість помилок.

Отже, письмове мовлення є важливою компетентністю, якою повинні володіти учні в школі, а також ефективним засобом навчання іноземної мови і контролю іншомовних знань, умінь та навичок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Підручник для студентів вищих закладів освіти // Під ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с
2. Косяк Лариса Вікторівна Методика навчання писемного мовлення старшокласників URL:<https://works.doklad.ru/view/CwdKkoRVRQg/all.html> (дата звернення 29.11.2020)
3. Котенко О. В. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ URL:https://pi.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/idpmo/KaF_Eng/Navch_Metod/po4_medam_lec.pdf (дата звернення 29.11.2020)

Садовська Р. М.

група АМ-42 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Дацків О. П.

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL SKILLS OF THE MODERN ENGLISH TEACHER

At a time when Ukraine is on the path of integration into European and world cultural and educational structures, in the context of reforming Ukrainian education, the relentless globalization of all spheres of society, there is a need for professionals who are not only competent in their